Lietas Nr. A420400813
Lietas arhīva Nr. AA43-1968-14/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 29.augustā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Šteinberga,

tiesneses K.Krastiņa un I.Meldere,

piedaloties pieteicēja /pers. C/ pārstāvēm /pers. D/ un /pers. E/, atbildētāja Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim Artūram Vanagam, atbildētājas Finanšu ministrijas pārstāvim Andrejam Tihomirovam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Finanšu ministrijas disciplinārlietas izmeklēšanas komisijas 2013.gada 10.maija lēmuma Nr.12-34/56 „Par /pers. C/ sūdzību par disciplinārsodu - atbrīvošana no amata" atcelšanu, pieteicēja atjaunošanu amatā, mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID) 2012.gada 21.novembra lēmumu Nr.11028-p (turpmāk - Sākotnējais lēmums) pieteicējam /pers. C/ par darba pienākumu nepienācīgu izpildi piemērots disciplinārsods – atbrīvošana no amata.

Ar Finanšu ministrijas 2013.gada 10.maija lēmumu Nr.12-34/56 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums tika atstāts negrozīts, bet Pieteicēja sūdzība noraidīta.

[2] 2013.gada 19.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu, mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu. Pieteikums pamatots ar turpmāk

norādītajiem apsvērumiem.

[2.1] Pieteicēja vaina nav pierādīta, bet ir izdarīts vispārīgs secinājums, ka pieteicējs ir atradies darba vietā, tātad ir pildījis savus pienākumus un veicis kravas automašīnas „Scania" ar valsts reģistrācijas numuru GV6163 un puspiekabes ar valsts reģistrācijas numuru N9937 (turpmāk – Transportlīdzeklis) kontroli. Nav apgāzts pieteicēja paskaidrojums, ka tajā laikā viņš izmantoja tiesības uz īslaicīgu prombūtni.

[2.2] Lietā nav pārbaudīts, vai Transportlīdzekļa kontroli nav veikušas citas muitas amatpersonas, kas atradās darba vietā Nr.4.

[2.3] Kontroles talonā Nr.T212392L veiktās atzīmes nepierāda, ka muitas kontroli ir veicis pieteicējs, jo zīmoga nospiedums ir nepilnīgs, paraksts neatbilst pieteicēja parakstam un nav norādīts kontroles pabeigšanas laiks, ko pieteicējs vienmēr fiksē. Kontroles talons, kas nesatur visus nepieciešamos dokumenta rekvizītus, nevarēja kalpot tālāko muitas procedūru veikšanai.

[2.4] Administratīvajā procesā nav pieļaujami pret citu personu uzsāktā krimināprocesā iegūtie pierādījumi, tostarp eksperta atzinums, kamēr likumīgā spēkā nav stājies tiesas nolēmums.

[2.5] Lietā nav pietiekami konstatēta un pierādīta pieteicēja vaina un vainas forma, izdarot tikai vispārīgu pieņēmumu, ka pārkāpums ir izdarīts aiz rupjas neuzmanības. Šaubas nav tulkotas par labu pieteicējam.

[2.6] Lietā nav pierādīta kaitīgo seku iestāšanās un nav analizēta cēloniskā sakarība starp pieteicēja aktīvu rīcību un sekām. Kaitējums var tikt konstatēts tikai tad, ja stāsies spēkā galīgais nolēmums krimināprocesā.

[2.7] Pieteicējam un viņa ģimenei ar prettiesisko lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu ir nodarīts būtisks morāls kaitējums, jo ir būtiski aizskartas viņa tiesības un ir ietekmēts arī viņa finansiālais stāvoklis.

Pieteikumā lūdz viņam atlīdzināt nesaņemto darba samaksu no atvaļināšanas brīža, kā arī morālo kaitējumu Ls 5000 apmērā.

[3] Rakstveida paskaidrojumos tiesai atbildētājas Latvijas Republikas pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienests un Finanšu ministrija (turpmāk – atbildētājs vai iestāde) pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedumu pieteikums tika noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Tiesa noskaidroja lietas virzību iestādē, norādīja uz Lēmumā piemērotajām tiesību normām un konstatēja šādus uz lietu attiecināmus un lietas izspriešanai būtiskus lietas faktiskos apstākļus.

[4.1.1] 2012.gada 3.jūnija VID Muitas krimināpārvaldes pārbaudes aktā Nr.0242-12 un aktā Nr.0243-12 norādīts, ka 2012.gada 3.jūnijā plkst.21.10 autoceļa E22/A6 12.kilometrā (Pļaviņu apvedceļš) muitas pārbaudes laikā tika konstatēts, ka Transportlīdzeklī atrodas dažādu marku cigaretes ar Krievijas un Baltkrievijas akcīzes markām bez dokumentiem (uzrādīti kravai neatbilstoši dokumenti) un muitas iestāžu atļaujas, kravai ir uzlikts muitas nodrošinājums. Transportlīdzeklī konstatēta akcīzes preču krava atbilstoši Sākotnējā lēmumā uzrādītajam kravas sastāvam.

[4.1.2] Saskaņā ar muitas maiņas reģistrācijas un darba uzdevumu žurnālu 2012.gada 3.jūnijā no plkst.

8.00 līdz plkst.20.00 Terehovas muitas kontroles punktā (turpmāk arī – MKP) darba vietā Nr.4 bija nozīmēts pieteicējs un /pers. I/.

[4.1.3] No Terehovas robežkontroles punkta video novērošanas sistēmas arhīva datu ieraksta un Muitas kriminālpārvaldes dienesta ziņojuma izriet, ka Transportlīdzeklis 2012.gada 3.jūnijā plkst. 14.20 atrodas kontroles zonā un ap plkst.14.22 izbrauc no kontroles zonas (kamera Nr.5 un Nr. 10).

[4.1.4] No Transportlīdzekļa kontroles talona Nr.T212392L redzams Transportlīdzekļa iebraukšanas laiks robežšķērsošanas vietā – plkst.14.12, kontroltalona ailē Nr.5 „Muitas kontrole" redzams muitas amatpersonas personīgā zīmoga „B-137" nospiedums, kas atbilst vecākā muitas uzrauga /pers. J/ personīgā zīmoga nospiedumam, un muitas amatpersonas personīgā zīmoga nospiedums, kurā skaidri salasāms burts „D" un cipari „1" un „7", bet pirmais cipars nav redzams.

[4.1.5] Vecākā muitas uzrauga /pers. J/ 2012.gada 26.jūnija paskaidrojumā norādīts, ka 2012.gada 3.jūnijā viņš strādāja darba vietā Nr.3, viņa pienākums bija informācijas ievadīšana informācijas sistēmās. Autovadītāju pases, automašīnu tehniskās pases, akcīzes preču pieteikumu veidlapas, kravas pavaddokumentus viņam iesniedza darba vietā Nr.4 strādājošie darbinieki. Tādu gadījumu, ka dokumentus iesniedz autovadītājs, nebija. Iesniedzot dokumentus, muitas amatpersona mutiski informē, vai automašīna ir ar kravu vai bez kravas. Ja automašīnai ir muitas nodrošinājums, tad darba vietā Nr.4 strādājošā muitas amatpersona izdara atzīmi kontroltalonā „Nodrošinājumi atbilst".

Apmēram plkst.14.15, pārbaudot informācijas sistēmas, konstatēja, ka viena automašīna stāv kā noraidīta vairāk par diennakti, un par to pa telefonu informēja maiņas vecāko. Tad maiņas vecākais norīkoja /pers. I/ aiziet uz stāvvietu, pārbaudīt noraidīto automašīnu. Apmēram ap plkst.14.30 /pers. J/ zvanīja maiņas vecākais un deva norīkojumu izlabot noraidīto preču reģistrā atgrieztās automašīnas reģistrācijas datumu.

/pers. I/ atgriezās savā darba vietā apmēram ap plkst.14.40. Laika posmā no 14.15 līdz 14.40 darba pienākumus darba vietā Nr.4 pildīja pieteicējs. Neatceras, kura amatpersona iesniedza transportlīdzekļa kontroltalonu, tehniskās pases un akcīzes preču pieteikumu. Nekādi kravas pavaddokumenti netika iesniegti, un viņš tika informēts, ka Transportlīdzeklis ir bez kravas. Tāpēc reģistrēja vadītāja akcīzes preču pieteikumu, izdarīja atzīmi ar personīgo zīmogu kontroltalonā, parakstījās un atdeva dokumentus vadītājam.

/pers. J/ paskaidrojumā norādīja, ka gadījumos, kad automašīna ir ar kravu, muitas amatpersona no darba vietas Nr.4 atnes visus dokumentus, gaida kamēr viņš reģistrē akcīzes preču pieteikumu un tad šī amatpersona aiznes visus dokumentus uz darba vietu Nr.2.

[4.1.6] Muitas maiņas vadītāja /pers. K/ 2012.gada 26.jūnija paskaidrojumā norādīts, ka viņš 2012.gada 3.jūnijā, pildot muitas maiņas vadītāja pienākumus MKP Terehova, saskaņā ar darba grafiku atradās savā darba vietā Nr.1. Šajā laika posmā atbildēja uz /pers. J/ zvanu no viņa darba vietas Nr.3 par noraidītās automašīnas ierakstu noraidīto kravu reģistrā, no kura izrietēja, ka viena no noraidītajām kravām jau vairāk nekā diennakti nav pieteikusi muitas procedūru. Lai noskaidrotu radušos situāciju, /pers. K/ mutiski, izejot no sava darba kabineta, uzdeva /pers. I/, kurš strādāja darba vietā Nr.4, atvest pie viņa noraidīto kravu automašīnu šoferus un atnest abu automašīnu kravu pavaddokumentus, kuri atradās darba vietā Nr.3. Uzdevumu deva tieši /pers. I/, jo, izejot no sava darba kabineta, pirmo satika tieši viņu un tāpēc, ka darba vietā Nr.3 strādāja tikai viena muitas amatpersona, bet darba vietā Nr.4 - divas muitas amatpersonas. Pēc dokumentu un kontroltalonu izpētes tika noskaidrota ieviesusies kļūda, kuru telefoniski lika /pers. J/ novērst. Uzdevuma iepilde aizņēma apmēram 5-10 minūtes.

[4.1.7] Vecākā muitas uzrauga /pers. I/ 2012.gada 2.jūlija paskaidrojumā norādīts, ka 2012.gada 3.jūnijā viņš strādāja darba vietā Nr.4 kopā ar pieteicēju. Apmēram ap plkst.14.10 muitas maiņas vadītājs /pers. K/ viņu norīkoja noskaidrot situāciju ar noraidītām kravām. Uz to brīdi darba vietā Nr.4 muitas maiņas vadītājs /pers. K/ mutiski norīkoja /pers. M/. Konkrēti pats neredzēja, vai /pers. M/ pildīja amata pienākumus darba vietā Nr.4, jo /pers. I/ uzreiz devās uz noformēšanas laukumu, kur veica automašīnu ar vadītāju intervēšanu, kā arī vēlāk iepazinās ar šo kravu pavaddokumentiem. Tika noskaidrots, ka ir

ieviesusies kļūda, ievadot kravu iebraukšanas laiku. Par konstatēto paziņoja maiņas vadītājam un tika izlabotas kļūdas informācijas sistēmās. Pēc šīm darbībām amata pienākumus darba vietā Nr.4 turpināja veikt apmēram ap plkst.14.40.

[4.1.8] Papildus 2012.gada 2.jūlija paskaidrojumā muitas maiņas vadītājs /pers. K/ norādīja, ka viņš nav norīkojis /pers. M/ darbam darba vietā Nr.4, bet uzdeva to pieskatīt. Maiņas vadītājam nav tādas kompetences mainīt darbinieku darba vietas, jo tās tiek noteiktas centralizēti no pārvaldes katras maiņas sākumā.

[4.1.9] Vecākais muitas uzraugs /pers. N/ 2012.gada 18.jūlija paskaidrojumā norādīja, ka darba vietā Nr.4 apskatīja kravas automašīnas, pārbaudot degvielas tvertņu atbilstību ražotāju specifikācijām. Šādas apskates veica pēc savas iniciatīvas nolūkā atklāt iespējamos pārkāpumus akcīzes preču pārvietošanā. Transportlīdzekļu kravas nepārbaudīja un muitas kontroli kravām neveica.

[4.1.10] No 2012.gada 3.augusta izņemšanas protokola redzams, ka Terehovas Robežkontroles punktā aizlīmētā iepakojumā ir izņemti kontroles taloni par kravas automašīnu robežas šķērsošanu.

[4.1.11] No 2012.gada 17.augusta apskates protokola redzams, ka 2012.gada 17.augustā ir apskatīts iepakojums, kurā atrodas kopā 17 kontroltaloni.

[4.1.12] Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2012.gada 26.oktobra ekspertīzes atzinumā Nr.12-1220 secināts, ka ekspertīzes izdarīšanai (izpētei) ir iesniegti Kontroltaloni, Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L, Nr.T212392L, kā arī trīspadsmit brīvie zīmoga „D-117" paraugi. Atzinumā ir secināts, ka muitas amatpersonas personīgā zīmoga nospiedums kontroltalona Nr.T212392L otrajā pusē ir iegūts ar muitas amatpersonas zīmogu „D-117". Ar šo zīmogu ir iegūti arī nospiedumi kontroltalonu Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L otrajās pusēs. Muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedums talona Nr.T212392L otrajā pusē ir iegūts ar muitas amatpersonas zīmogu „D-117", kura nospiedumu brīvie paraugi iesniegti salīdzināšanai. Par nospiedumiem eksperimentālos paraugos (vai tie ir izdarīti ar to pašu zīmogu, kura nospiedums ir uz kontroltaloniem Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L, Nr.T212392L) nevar izdarīt viennozīmīgu secinājumu nepietiekama individuālo pazīmju skaita dēļ.

[4.2] Pieteicējam ir piemērots disciplinārsods – atbrīvošana no amata – par to, ka pieteicējs, būdams VID Muitas pārvaldes Latgales MKP daļas Terehovas MKP vecākais muitas uzraugs, ir nepamatoti nepildījis savus dienesta pienākumus, nav veicis Transportlīdzekļa kontroli, nekonstatējot, ka kravas nodalījumam ir muitas nodrošinājums, bet Transportlīdzekļa kontroles talonā izdarījis atzīmi par kontroles pabeigšanu, neierakstot atzīmi par nodrošinājumu, tādējādi maldinot darba vietā Nr.3 strādājošo muitas amatpersonu, kā rezultātā krava tika izlaista iebraukšanai Latvijas Republikas teritorijā.

Pieteicējs apstrīd disciplinārlietā izdarītos secinājumus un norāda, ka viņš nav veicis Transportlīdzekļa kontroli, apšaubot ierakstu un zīmoga nospieduma autentiskumu Transportlīdzekļa kontroles talonā, norādot, ka tajā laikā ir izmantojis savas tiesības uz labierīcību izmantošanu.

[4.3] Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma 2.panta pirmā daļa noteic, ka šis likums nosaka disciplināratbildības pamatu, disciplinārpārkāpumu veidus un piemērojamos disciplinārsodus.

Šā likuma 3.pants noteic, ka ar disciplinārpārkāpumu atzīstams ierēdņa ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīts pārkāpums (darbība vai bezdarbība), kas minēts šā likuma VI nodaļā un ir saistīts ar ierēdņa amata pienākumu pildīšanu (pirmā daļa); šajā likumā noteiktais disciplinārpārkāpums ir vienīgais pamats disciplinārsoda piemērošanai (trešā daļa).

Tātad tiesai ir jāpārbauda, vai pieteicējs ir pieļāvis tādu pienākumu neattaisnotu nepildīšanu, kas atbilst disciplināratbildības noteikšanas pamatam.

[4.4] Izvērtējot pieteicēja izvirzīto versiju, ka viņš nav veicis Transportlīdzekļa muitas kontroli, jo vispār nav atradies darba vietā Nr.4, tiesa to atzīst par nepamatotu un noraidāmu, jo tā ir pretrunā ar lietā

konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem to kopumā un savstarpējā sakarībā.

[4.5] Kā būtiskāko pierādījumu šādam apgalvojumam tiesa norāda Valsts tiesu ekspertīžu biroja atzinumu, no kura ir nepārprotami secināms, ka uz visiem 17 kontroltaloniem, kas tikuši izņemti Terehovas MKP par transportlīdzekļu robežas šķērsošanu 2012.gada 3.jūnijā no plkst.8.00 līdz plkst.20.00 un uz kuriem ir zīmoga nospiedums „D-117", tie ir izdarīti ar vienu to pašu muitas amatpersonas personīgo zīmogu. Šāds secinājums ir izdarīts, pamatojoties uz to, ka visiem nospiedumiem ir kopīgas raksturīgākās individuālās pazīmes. Šīs pazīmes ir raksturīgas, burtiskas, stabilas un veido pazīmju kopumu, piemītošu vienam noteiktam spiedogam, tāpēc ir pamats kategoriskam apgalvojumam.

Izvērtējot minēto ekspertīzes atzinumu kopsakarā ar lietā esošajiem materiāliem, tiesa secina, ka lietā ir iegūti pārliecinoši pierādījumi tam, ka uz kontroltalona Nr.T212392L nospiedums ir izveidots tieši ar pieteicēja personīgo zīmogu. Pieteicējs ir norādījis, ka savu personīgo zīmogu nevienam nav devis.

Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve norādīja, ka pieteicējs ir devies uz labierīcībām ar savu zīmogu, bet pastāv iespēja, ka trešās personas ir izmantojušas viltotu, pieteicēja zīmogam atbilstošu zīmogu.

Ekspertīzei ir iesniegti visi kontroltaloni, kas attiecas uz transportlīdzekļu kustību 2012.gada 3.jūnijā un uz kuriem ir zīmoga „D-117" nospiedums. Ja atzītu pieteicēja versiju par ticamu, tad nāktos atzīt, ka pieteicējs transportlīdzekļu kontroli 2012.gada 3.jūnijā nav veicis vispār, bet to viņa vietā darīja trešās personas. Tikai tas apstāklis, ka ekspertīzes atzinumā ir secināts, ka nevar izdarīt viennozīmīgu secinājumu, ka uz kontroltaloniem esošie nospiedumi ir izdarīti ar to pašu zīmogu, ar kuru veikti eksperimentālie nospiedumi, nevar kalpot par pamatu atzinumā sniegto secinājumu apšaubīšanai, jo eksperimentālie nospiedumi tikuši ņemti 2012.gada 3.augustā, t.i., pēc diviem mēnešiem. Ar to ir izskaidrojams tas, ka pat šādā laika periodā zīmogs var iegūt jaunas individuālās pazīmes lietošanas procesā vai arī zaudēt kādas no īpašībām, piemēram, to iztīrot no papīra atslāņojumu aizsērējumiem uz spiedoga virsmas.

[4.6] No lietā iegūtajiem muitas amatpersonu paskaidrojumiem redzams, ka darba vietā Nr.4 strādāja pieteicējs un /pers. I/, turklāt lietā ir noskaidrots, ka /pers. I/ laika posmā no plkst. 14.15 līdz plkst.14.35 ir pildījis muitas maiņas vadītāja uzdevumu citās darba vietās, t.sk., arī centrālajā ēkā. Minētais arī objektīvi apstiprinās ar videonovērošanas ierakstos redzamo, ka /pers. I/ plskt.14.06 iziet no centrālās ēkas, plkst.14.26 ieiet centrālajā ēkā un dodas uz darba vietu Nr.2, iziet no turienes un dodas uz maiņas vadītāja kabinetu. Tiesas ieskatā tas apliecina, ka ne vēlāk kā ap plkst.14.15 /pers. I/ bija dots uzdevums aptaujāt noraidīto transportlīdzekļu vadītājus, tādēļ viņš devās uz noformēšanas laukumu, aptaujāja vadītājus, iepazinās ar darba vietā Nr.3 esošajiem kravu pavaddokumentiem un tad devās pie muitas maiņas vadītāja. No minētā izriet, ka pieteicējs nevarēja atstāt darba vietu, ja tur nepalika neviens darbinieks, turklāt no lietas materiāliem redzams, ka tajā laikā uz kontroli bija piebraukušas automašīnas, to skaitā arī Transportlīdzeklis ar akcīzes kravu.

No Transportlīdzekļu kustības saraksta redzams, ka pēdējā automašīna, kuras kontroli uzsāka /pers. I/, darba vietā Nr.4 piebrauca plkst.14.11, bet pēdējā, kuras kontroli uzsākta pieteicējs, piebrauca plkst.14.22. No saraksta arī redzams, ka nākamā uzsāktā /pers. I/ pārbaude sākta plkst.14.35.

[4.7] Ņemot vērā visus minētos pierādījumus, tostarp muitas amatpersonu paskaidrojumus, kas apstiprinās ar objektīviem pierādījumiem lietā, tiesa atzīst, ka lietā ir novērstas visas saprātīgās šaubas par to, ka pieteicējs ir veicis Transportlīdzekļa kontroli un ir veicis atzīmes kontroltalonā Nr.T212392L, bet nav veicis atzīmi par muitas nodrošinājuma esamību un nav izpildījis pārējos savus pienākumus, lai nodrošinātu kravas deklarēšanu un muitas noteikumu pārkāpuma novēršanu.

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka ir pietiekams pamats secinājumam, ka pieteicējs nav pildījis savus dienesta pienākumus atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pieteicējam disciplinārsods ir piemērots pamatoti.

[4.8] No Lēmuma izriet, ka Finanšu ministrija ir atzinusi, ka pieteicējs pārkāpumu ir izdarījis aiz rupjas neuzmanības. Tiesas ieskatā konkrētajā gadījumā atbilstoši objektīvajiem lietas apstākļiem var konstatēt

arī pieteicēja subjektīvo attieksmi nodoma veidā. Tomēr vainas formas kļūdaina konstatēšana nevar kalpot par pamatu Lēmuma atcelšanai, jo saskaņā ar Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 36.panta otro daļu nepamatota pienākumu nepildīšana veido pārkāpuma sastāvu neatkarīgi no vainas formas.

[4.9] Tiesa atzīst par nepamatotu un noraidāmu pieteikumā pausto viedokli par kriminālprocesā iegūto pierādījumu nepieļaujamību. Ekspertīzes atzinums nevar iegūt nekādu spēku ar spēkā stājušos nolēmumu kriminālprocesā. Ja spēkā stājas nolēmums, tad sāk darboties fakta legālā prezumpcija attiecībā uz faktiem, kas konstatēti nolēmuma rezolutīvajā daļā, nevis attiecībā pret visiem pierādījumiem attiecīgajā lietā.

Administratīvā procesa likuma 167.pants noteic, ka rakstveida pierādījumi ir ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, un šīs ziņas ar burtu, ciparu un citu rakstveida zīmju vai tehnisku līdzekļu palīdzību ierakstītas dokumentos, citos rakstos, kā arī attiecīgās ierakstu sistēmās (audio, videomagnetofonu lentes, datoru disketes, kompaktdiski, digitālie videodiski). Atbilstoši šā likuma 152.panta pirmajai daļai tiesa pieļauj tikai likumā noteiktos pierādīšanas līdzekļus. Atbilstoši šā likuma 153.panta otrajai daļai fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu.

Pieteicēja pārstāvji norāda uz ekspertīzes atzinuma nepieļaujamību uz tādiem pamatiem, kas neietekmē tā ticamību, attiecināmību un pieļaujamību administratīvajā procesā. Tiesai nerodas nekādas šaubas par ekspertīzes atzinumā izdarīto secinājumu pareizību un objektivitāti, tāpat tiesa nesaskata nekādu procesuālu pamatu šāda pierādījuma apšaubīšanai vai svītrošanai no pierādījumu kopuma. Ņemot vērā to, ka ekspertīzes atzinums nav pretrunā ar pārējo pierādījumu kopumu lietā, tiesa atzīst, ka tas ir ticams, pieļaujams un attiecināms konkrētajā lietā.

Nav pamatots viedoklis, ka sekas var tikt konstatētas tikai ar nolēmumu kriminālprocesā, jo VID jau ir noteicis aizturētās kravas muitas vērtību un lietā nav strīda par to, ka šī krava tika ievesta Latvijas Republikas muitas teritorijā, apejot muitas kontroli un izvairoties no nodokļu nomaksas.

[4.10] Apkopojot visus iepriekš izdarītos secinājumus, tiesa neatrod pamatu atzinumam, ka Sākotnējā lēmumā un pārsūdzētajā Lēmumā iestādes ir izdarījušas nepareizu lietas faktisko apstākļu izvērtējumu. Tiesa atzīst, ka pieteicēja pārkāpums ir konstatēts pareizi un tas apstiprinās ar disciplinārlietas izmeklēšanas gaitā noskaidrotajiem faktiskajiem apstākļiem to kopumā. Iestādes savos lēmumos ir izdarījušas pamatotus secinājumus, ka pieteicējs nav izpildījis savus amata pienākumus, un tiesa atzīst, ka pārkāpums ir pamatoti kvalificēts pēc Disciplināratbildības likuma 36.panta otrās daļas, jo pieteicēja darbību rezultātā ir nodarīts būtisks mantisks zaudējums valsts interesēm muitas un nodokļu ieņēmumu jomā, kas vairākus simtus reižu pārsniedz likumā noteikto kaitējuma apmēru. Tāpat tiesa atzīst, ka, izvērtējot lietas objektīvos apstākļus, nav pamata apšaubīt Lēmumā izdarīto secinājumu, ka pieteicēja subjektīvā attieksme pret savu pienākumu nepildīšanu un iestājušās sekām kā minimums ir kvalificējama kā rupja neuzmanība atbilstoši Disciplināratbildības likuma 5.panta piektās daļas nosacījumiem.

[4.11] Izvērtējot pieteicējam piemērotā soda veidu un tā samērīgumu, tiesa neatrod nekādus iemeslus secinājumam par tā neatbilstību pārkāpuma raksturam un smagumam vai lietderības apsvērumu izdarīšanas pārkāpumiem. Tiesa, ievērojot šajā spriedumā izdarītos secinājumus, nonāk pie slēdziena, ka Lēmumā ir izdarīti pareizi secinājumi, ka pieteicējs savus dienesta pienākumus nav pildījis aiz rupjas neuzmanības un pārkāpums ir izraisījis būtiskas nelabvēlīgas sekas. Ievērojot pārkāpuma raksturu, smagumu un izraisītās sekas, VID izdarītie lietderības apsvērumi atzīstami par pareiziem un pamatotiem, proti, tiesas ieskatā iestāde nonākusi pie pamatota secinājuma, ka pieteicējam nav iespējams piemērot citu, vieglāku sodu, kā tikai atbrīvošanu no amata, jo citi soda veidi nevar garantēt soda mērķa sasniegšanu – pieteicēja un citu amatpersonu atturēšanu no pārkāpumu izdarīšanas. Šāda soda piemērošana ir atbilstoša Disciplināratbildības likuma 36.panta otrajā daļā paredzētajam iestādes rīcības brīvības ietvaram.

Šādos apstākļos ir konstatējami pietiekami konkrēta satura administratīvā akta izdošanas vispārīgie

formālie un procesuālie priekšnosacījumi, savukārt daļā par iestādes rīcības brīvību soda izvēlē tiesai nav pamata iejaukties iestādes iekšējā darbībā, jo pretējā gadījumā tiesa pārkāptu savas kompetences robežas uz iestātos administratīvajā procesā kā valsts pārvaldes augstāka iestāde, tādējādi realizējot izpildvaras funkciju, kas ir pretēji valsts varas dalīšanas un tiesas spriešanas funkcijas nodalīšanas principam.

Tiesas kontrole konkrētajā gadījumā aprobežojas ar tiesību normās paredzēto faktisko apstākļu pastāvēšanas precīzu konstatēšanu, to pareizas novērtēšanas pārbaudi un privātpersonas tiesību ierobežojuma samērīguma izvērtējumu iepretim sabiedrības kopējām interesēm (jāpārbauda, vai iestāde nav pieļāvusi kādu no rīcības brīvības izmantošanas kļūdām).

Tiesa uzskata, ka konstatētais pārkāpums ir atzīstams par smagu, kas izraisījis būtisku valsts pārvaldes iestādes, valsts budžeta un sabiedrības interešu aizskārumu un materiālo kaitējumu, tādēļ tiesa neatrod pietiekami racionālus iemeslus atzinumam, ka VID savu rīcības brīvību ir izmantojis pretēji tiesību jēgai un saturam. Tiesa nekonstatē acīmredzamu privātpersonas tiesību ierobežošanas samērīguma principa pārkāpumu vai nepareizu iestādes rīcības brīvības izmantošanu piemērojamā disciplinārsoda izvēlē.

[4.12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens var prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. No minētās tiesību normas izriet, ka priekšnoteikums atlīdzības pieprasīšanai ir zaudējumi un kaitējums, kas personai nodarīts ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību, un tiesu praksē atzīts, ka pieteikuma priekšmets nevar būt atlīdzinājuma pieprasīšana bez prasījuma saistībā ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību.

Tā kā tiesa nav konstatējusi administratīvā akta prettiesiskumu, arī Pieteicēja prasījumi par materiālā kaitējuma atlīdzināšanu un par morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir noraidāmi.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[5.1] Tiesa nav pilnīgi un pareizi apstiprinājusi vai atspēkojusi pieteicēja norādītos argumentus un lietas apstākļus, ir izmantojusi motivācijā jaunus, lietas materiālos neatspoguļotus un nepierādītus apstākļus, kā arī ir nepareizi piemērojusi tiesību normas.

[5.2] Tiesa nav vērtējusi kontroltalona Nr.T212392L juridisko spēku un nozīmi. Atbilstoši Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta pirmajai un otrajai daļai un Muitas amatpersonu darba kārtības noteikumiem kontroles talona juridiskā spēka konstatēšanai nepieciešami 2 obligāti rekvizīti – zīmoga nospiedums un personiskais paraksts. Tiesas sēdē tika konstatēts, ka uz kontroltalona nav pieteicēja paraksta, t.i., uz kontroltalona esošās rakstu zīmes būtiski un acīmredzami atšķiras no pieteicēja personiskā paraksta. Savukārt par zīmoga nospieduma autentiskumu uz kontroltalona pastāv pamatotas šaubas. Ievērojot minēto, kontroltalons juridiski nav uzskatāms par spēkā esošu, līdz ar to Transportlīdzeklis vispār nedrīkstēja atstāt muitas kontroles punktu. Kontroltalons nav derīgs arī tādēļ, ka uz tā nav norādīts datums.

Administratīvajā procesā iestādē netika izteikts un pierādīts arguments, ka pieteicējs, iespējams, ir apzināti norādījis citu parakstu ar mērķi izvairīties no atbildības.

[5.3] Nav pamatots ar pierādījumiem tiesas secinājums, ka pieteicējs ir nekorekti aizpildījis kontroltalonu ar nolūku maldināt pārējās muitas amatpersonas par kravas esamību Transportlīdzeklī. Ņemot vērā, ka kontroltalonam nebija juridiska spēka, /pers. J/ (kurš bija ilgstoši strādājis kopā ar pieteicēju un kuram bija jāzina pieteicēja paraksts uz zīmoga nospiedums) nebija tiesību veikt atzīmi uz kontroltalona un robežsargiem nebija tiesību ļaut Transportlīdzeklim atstāt muitas kontroles punktu (muitas procesam bija jāapstājas).

[5.4] Tiesa ir nepamatoti sašaurinājusi lietā esošo pierādījumu apjomu, kā arī par būtiskāko pierādījumu pieteicēja prettiesiskajai rīcībai atzinusi eksperta atzinumu. Ekspertīzē ir secināts, ka nevar izdarīt viennozīmīgu secinājumu par to, vai uz kontroltalona esošais zīmogs ir pieteicēja dienesta zīmogs D-117 (vizuāli abi zīmogi ir identiski, bet kategoriskā formā to apgalvot nevar, jo nav zināms, vai šāds zīmogs ir izgatavots vienā eksemplārā).

Ekspertīzes ietvaros ir veikta tikai vizuāla nospiedumu salīdzināšana, kas neļauj automātiski pieņemt, ka nospiedumi ir veikti ar vienu un to pašu zīmogu.

Turklāt tiesa nav vērtējusi, ka ekspertīze un tās materiāli ir izmeklēšanas noslēpums kriminālprocesa ietvaros, kurā pieteicējam nav piemērots nekāds procesuālais statuss, tādējādi nav bijis iespējas iepazīties ar visiem kriminālprocesa materiāliem, izvērtēt to veikšanas objektivitāti, apstrīdēt ekspertīzi, sniegt paskaidrojumus u.tml.

Pieteicējs uzskata, ka ekspertīze nav attiecināma un pieļaujama konkrētās lietas ietvaros.

[5.5] Zīmogs ir visvieglāk viltojamais rekvizīts. Pašlaik VID muitas kontroles sistēmas pilnveidošanas procesā pats ir secinājis, ka zīmoga nospiedums nav pietiekami drošs rekvizīts, lai apliecinātu muitas kontroles veikšanu. Dažus mēnešus pēc konkrētā notikuma tikuši mainīti darba kārtības noteikumi, atbilstoši kam zīmoga atzīme kontroltalonos vairs nav obligāts rekvizīts – kontroltalonam juridisko spēku piešķir amatpersonas personiskais paraksts. Līdz ar to izšķiroša nozīme pierādījumu novērtēšanā ir piešķirama personiskajam parakstam.

[5.6] Nav novērstas visas saprātīgās šaubas par to, vai kontroltalonu apzīmogoja tieši pieteicējs un – vai situācijā, kad nav pieejami videoieraksti, nav notikusi trešo amatpersonu vai citu amatpersonu prettiesiska rīcība.

[5.7] Pieejamā videoierakstā par attiecīgo laika posmu ir redzama neidentificējama persona (tas nav pieteicējs), kura pieiet pie Transportlīdzekļa, bet par laika posmu no plkst. 14:20:36 līdz 14:22:45 videoieraksts vispār nav pieejams.

[5.8] Tiesa nepareizi un nekritiski ir vērtējusi pārējo amatpersonu sniegto paskaidrojumu nozīmi, neņemot vērā, ka paskaidrojumi var kalpot kā pierādījums tikai tad, ja tos apstiprina citi tiešie pierādījumi, kas konkrētajā lietā nepastāv; paskaidrojumi ir savstarpēji pretrunīgi; muitas amatpersonu /pers. J/, /pers. I/, /pers. M/, /pers. K/, /pers. N/ rīcībā ir konstatējami iespējami pārkāpumi.

[5.9] Konkrētajā gadījumā pieteicējs izmantoja labierīcības uz laiku, kas nepārsniedz 15 minūtes. Atbilstoši pastāvošajai praksei šādos gadījumos nav jāveic ieraksti maiņas žurnālā un nav jālūdz atļauja maiņas vadītājam. Secinājums, ka pieteicējs nebija tiesīgs izmantot savas cilvēktiesības un atstāt darba vietu, ir pretrunā Satversmes 111.pantā noteiktajām tiesībām uz veselību.

Lietā nav pierādījumu, ka kāda amatpersona, tostarp /pers. K/, informēja pieteicēju par jebkādiem rīkojumiem pieteicējam un/vai citām amatpersonām. Maiņas vecākajam bija pienākums pārliecināties, lai viņa rīkojumi neapdraud muitas kontroles nodrošināšanu.

[5.10] Tiesa nav vērtējusi iestāžu pieļautos būtiskos procesuālos pārkāpumus konkrētās lietas izskatīšanā, proti, atzinumā un Lēmumā iestāde nav vērtējusi eksperta atzinuma attiecināmību, pieļaujamību un ticamību.

[5.11] Tiesa nav pareizi novērtējusi lietā esošos pierādījumus, ir izdarījusi nepareizus secinājumus par kaitīgajām sekām, kā arī cēlonisko sakaru starp pieteicēja rīcību un kaitīgajām sekām.

[5.12] Tiesa nav ievērojusi Satversmes 92.pantā nostiprināto nevainīguma prezumpcijas principu.

[5.13] Tiesa ir nepamatoti noraidījusi pieteicēja prasījumu par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma

atlīdzināšanu.

[6] VID paskaidrojumā par apelācijas sūdzību to neatzīst, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[6.1] Spriedums ir balstīts uz disciplinārlietas izmeklēšanas laikā un pirmajā instancē tiesvedības gaitā pārbaudītiem un pierādītiem faktiem.

[6.2] Pieteicēja apsvērumi nav pietiekami, lai eksperta atzinumu uzskatītu par nepamatotu un nepietiekamu.

[6.3] Ņemot vērā VID 2011.gada 29.augusta iekšējo noteikumu Nr.27 „Valsts ieņēmumu dienesta darba kārtības noteikumi" 20.punktā noteikto, pieteicējs nevarēja patvaļīgi aiziet no savas darba vietas labierīcību apmeklēšanai bez paziņošanas muitas maiņas vadītājam. Līdz ar to nav pamata pieteicēja apgalvojumam, ka viņš neatradās savā darbā vietā, kad tika veikta Transportlīdzekļa muitas kontrole.

[6.4] VID nepiekrīt pieteicēja apgalvojumam, ka muitas amatpersonu sniegtie paskaidrojumi ir savstarpēji pretrunīgi. Pieprasot paskaidrojumus atkārtoti, tika precizēti fakti, kuri netika sniegti pirmajā paskaidrojumā.

[6.5] Par vecākā muitas uzrauga /pers. N/ atrašanos darba vietā Nr.4 pēc paša iniciatīvas bija ierosināta disciplinārlieta, kuras izmeklēšanas rezultātā tika konstatēts, ka viņš nav veicis Transportlīdzekļa kontroli.

[7] Finanšu ministrija paskaidrojumā par apelācijas sūdzību to neatzīst.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvji apelācijas sūdzību uzturēja. Norādīja, ka lietā nav pierādīts, ka pieteicējs laikā no plkst. 14:20:26 līdz plkst. 14:22:44 atradās darba vietā Nr.4, pārbaudīja Transportlīdzekli un apzināti veica pārkāpumu. Papildus iesniedza izrakstus no pacienta medicīniskās kartes kā pierādījumu pieteicējam nodarītajam morālajam kaitējumam.

VID un Finanšu ministrijas pārstāvji apelācijas sūdzību neatzina.

[9] Tiesas sēdē tika nopratināti liecinieki /pers. V/, /pers. J/, /pers. I/, /pers. K/, /pers. N/, /pers. M/.

Motīvu daļa

[10] Pieteicējam piemērots disciplinārsods par dienesta pienākumu nepienācīgu veikšanu, proti, konstatēts, ka pieteicējs, veicot kravas automašīnas „Scania" ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ un puspiekabes ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ vizuālo apskati, nepārbaudīja kravas muitas nodrošinājuma identifikācijas numura atbilstību pavaddokumentos uzrādītajam, neveica atbilstošu ierakstu kontroles talonā, neinformēja darba vietā Nr.3 strādājošo vecāko muitas uzraugu /pers. J/ par to, ka automašīna ir ar kravu, nepavadīja kravas valdītāju ar preču pavaddokumentiem pie muitas amatpersonas darba vietā Nr.2 vienotā administratīvā dokumenta vai tranzīta deklarācijas noformēšanai, kā rezultātā /pers. J/ automašīnu noformēja kā tukšu un, pamatojoties uz pieteicēja un /pers. J/ personīgo zīmogu nospiedumiem kontroles talonā Nr.T212392L, valsts robežsardzes amatpersona atļāva automašīnai izbraukt no Terehovas muitas kontroles punkta un iebraukt Latvijas Republikā, ievedot 12 920 000 gab. nedeklarētas cigaretes un radot valsts budžetam būtisku mantisku zaudējumu (valstij nav

nomaksāti nodokļi Ls 1 023 714,59 apmērā).

[11] Apelācijas sūdzība pamatota ar argumentu, ka pirmās instances tiesa nav pareizi novērtējusi lietā esošos pierādījumus, nonākot pie nepamatota secinājuma, ka Transportlīdzekļa kontroli ir veicis tieši pieteicējs.

Pieteicējs apšauba ieraksta un zīmoga nospieduma autentiskumu kontroltalonā un norāda, ka laikā, kad tika veikta Transportlīdzekļa kontrole, viņš neatradās darba vietā Nr.4.

[12] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos argumentus, secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, tādēļ, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu, apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai *(sk. šī sprieduma 4.1.-4.12.punktu)*.

Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[13] No lietas materiāliem izriet, ka VID Muitas kriminālpārvaldē 2014.gada 4.jūnijā uzsākts kriminālprocess Nr.15890008412, kura ietvaros izzināšanas laikā 2012.gada 4.jūnijā un atkārtoti 8.jūnijā tika apskatīti Terehovas robežsardzes videonovērošanas sistēmas arhīva dati, konstatējot, ka plkst.14.12 Transportlīdzeklis iebrauc Terehovas MKP (kamera Nr.14), plkst. 14.20 Transportlīdzeklis atrodas kontroles zonā pie galvenās ēkas, pie Transportlīdzekļa piekabes durvīm vispirms pieiet robežsardzes amatpersona, bet pēc tam – muitas amatpersona, kuru nav iespējams identificēt (kameras Nr.5 un Nr.10), plkst.14.34 Transportlīdzeklis piebrauc pie izbrauktuves no Terehovas robežkontroles punkta teritorijas Latvijas virzienā (kamera Nr.2). Centrālajā ēkā esošajā kamerā fiksēts, ka plkst. 14.06 galvenajā ēkā ienācis /pers. J/ ar dokumentiem rokā un devies uz maiņas vadītāja /pers. K/ kabinetu, bet /pers. I/ izgājis no galvenās ēkas virzienā uz darba vietu Nr.4; plkst.14.26 /pers. I/ ienācis galvenajā ēkā un devies uz darba vietu Nr.2, iznācis no turienes ar dokumentiem rokā un devies uz maiņas vadītāja /pers. K/ kabinetu.

Robežsardzes darbinieks /pers. Z/ izziņas laikā ir apliecinājis, ka plkst. 14.20 kontroles zonā ir piegājis pie Transportlīdzekļa vadītāja un veicis dokumentu pārbaudi, pēc tam konstatējis, ka uz durvīm atrodas plombe, un novirzījis Transportlīdzekļa vadītāju pie muitas amatpersonām.

Disciplinārlietas ietvaros pārbaudot attiecīgos videoierakstus, ir precizēts, ka videonovērošanas kamerā Nr.5 (kontroles joslas – skats no priekšas) plkst. 14:20:37 Transportlīdzeklis iebraucis kontroles joslā D2; plkst.14:21:22 Transportlīdzekļa vadītājs izkāpis no automašīnas un aizgājis uz kontroles paviljona Nr.5 (darba vieta Nr.4) pusi; plkst. 14:21:22 Transportlīdzekļa tuvumā tukšajā joslā C2 pastaigājies /pers. N/; plkst. 14:21:44 pie Transportlīdzekļa kreisā sāna atradies automašīnas vadītājs, bet dažu metru attālumā joslā C2 – /pers. N/; plkst. 14:22:06 /pers. N/ gar Transportlīdzekļa priekšpusi aizgājis uz kontroles paviljona pusi; plkst. 14:22:23 Transportlīdzekļa vadītājs iekāpis automašīnā; plkst. 14:22:41 Transportlīdzeklis izbraucis no joslas D2; plkst.14:23:52 kontroles joslā D2 iebraukusi cita automašīna, bet /pers. N/ devies centrālās ēkas virzienā; plkst. 14:27:19 no centrālās ēkas virzienā uz kontroles paviljonu Nr.5 devies Transportlīdzekļa vadītājs.

Savukārt videonovērošanas kamerā Nr.10 (kontroles joslas – skats no aizmugures) fiksēts, ka Transportlīdzeklis joslā D2 iebraucis plkst. 14:20:26 un izbraucis no tās plkst. 14:22:44. Kad plkst.14:20:38 Transportlīdzekļa vadītājs izkāpis no automašīnas un aizgājis uz kontroles paviljona Nr.5 pusi, Transportlīdzekļa tuvumā atradās /pers. N/, plkst. 14:21:36 Transportlīdzekļa vadītājs kopā ar kādu

personu (iespējams – robežsargu) devies pie Transportlīdzekļa, un tobrīd piekabes aizmugurē atradusies kāda persona, kuru nav iespējams identificēt, kura vēlāk aizgājusi gar automašīnas labo sānu.

Videonovērošanas kamerā Nr.4 (perimetrs kontroles joslas) fiksēts, ka plkst. 14:20:26 /pers. N/ no padziļinātās kontroles ēkas devies kontroles joslas D2 virzienā, bet par laika posmu no plkst.14:20:36 līdz plkst.14:22:45, kad Transportlīdzeklis ko kontroles joslas izbrauca, šīs kameras videoieraksts nav pieejams.

Apgabaltiesa konstatē, ka kontroles talonā Nr.T212392L *(lietas 2.sējuma 214.lapa)* atzīme par iebraukšanu robežšķērsošanas vietā (1.aile) veikta plkst.14.12, atzīme par robežsargu kontroli (3.aile) veikta plkst.14.18, atzīme par izbraukšanu no robežšķērsošanas vietas (7.aile) veikta plkst.14.38. Muitas kontroles veikšanu (5.aile) apliecina muitas amatpersonas personīgā zīmoga nospiedums, kurā redzams burts „D" un pēdējie cipari „17", bet tam blakus neatšifrēts paraksts). Veterinārās, fitosanitārās, pārtikas un nepārtikas preču kontroles veikšanu (6.aile) plkst.14.31 apliecina /pers. J/ izsniegtā personiskā zīmoga B-137 nospiedums, kā arī neatšifrēts paraksts.

/pers. J/ Terehovas MKP Akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu reģistrā plkst.14.30 reģistrējis Transportlīdzekļa vadītāja /pers. AB/ Akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu, kurā norādīts, ka Transportlīdzeklis ir bez kravas.

[14] Ministru kabineta 2010.gada 27.jūlija noteikumu Nr.697 „Robežšķērsošanas vietas režīma noteikumi" (turpmāk – Robežšķērsošanas vietas režīma noteikumi) 53.punkts noteic, ka ārējo robežu šķērsojošās personas (arī viņu mantas un preces) autoceļa robežšķērsošanas vietā ielaiž pēc ceļošanas dokumenta un transportlīdzekļa reģistrācijas dokumenta uzrādīšanas un attiecīga kontroles talona saņemšanas.

Atbilstoši VID Muitas pārvaldes Latgales MKP daļas Terehovas MKP darba tehnoloģijai (apstiprinājis VID Muitas pārvaldes direktors 2011.gada 1.decembrī) (turpmāk – Darba tehnoloģija) darba vietā Nr.4 joslās D2, E2, F2, G2, H2 kravas transportlīdzekļu muitas kontrole un robežpārbaude tiek veiktas vienlaicīgi (27.1., 28.1.punkts).

Transportlīdzekļu pārvietošanās un robežpārbaužu procedūru kontrole muitas kontroles punkta teritorijā tiek veikta ar kontroltalonu palīdzību. Par spiedoga nospieduma kontroltalonā kvalitāti, parakstu un kontroles pabeigšanas laika atzīmi atbild katra amatpersona atsevišķi (13.punkts).

Kontroltaloni, transportlīdzekļu un personu dokumenti kontroļu veikšanas darba vietā strādājošajām muitas amatpersonām tiek nodoti personīgi. Kontroles veic un to rezultātus reģistrē, kā arī atzīmes par kontroļu pabeigšanu kontroltalonos izdara attiecīgo kontroļu veikšanai paredzētajās darba vietās strādājošās muitas amatpersonas saskaņā ar savos darba vietu aprakstos noteikto (28.5.punkts).

Lai pārliecinātos, ka ar transportlīdzekļiem netiek ievestas deklarējamas preces un priekšmeti, kuru pārvietošana pāri Latvijas Republikas robežai ir aizliegta vai ierobežota, kravu nodalījumi ir obligāti jāatver (28.4.punkts).

Ja darba vietas Nr.4 riski netiek identificēti un muitas kontroles darbības ir pabeigtas, darba vietā Nr.4 strādājošā muitas amatpersona pavada transportlīdzekļu vadītājus ar transportlīdzekļu dokumentiem uz paviljonu Nr.6 pie darba vietā Nr.3 strādājošajām muitas amatpersonām. Kontroltaloni, transportlīdzekļu un personu dokumenti darba vietā Nr.3 strādājošajām muitas amatpersonām tiek nodoti personīgi (28.6.punkts).

Darba vietā Nr.4 strādājošās muitas amatpersonas apliecina katra transportlīdzekļa bez kravas kontroles veikšanu, izdarot personīgā muitas zīmoga nospiedumu un parakstoties „Tukšo kravas automašīnu reģistrā (uz ES)". Darba vietā Nr.3 strādājošās muitas amatpersonas izdara atzīmes par kontroļu

pabeigšanu kontroltalonos (veic personīgā muitas zīmoga nospiedumu, ieraksta kontroles pabeigšanas laiku un parakstās), atgriež transportlīdzekļu dokumentus to vadītājiem un nosūta transportlīdzekļus uz kontroles caurlaides punktu Nr.1. Transportlīdzekļi no joslas tiek izlaisti, paceļot barjeru, kurai to kontroles laikā jābūt nolaistā stāvoklī (28.7.punkts).

[15] Ievērojot [13]-[14] norādīto, ir konstatējams, ka Transportlīdzeklis robežšķērsošanas vietas kontroles zonā atradies laikā no plkst.14.12 (transportlīdzekļa vadītājam izsniegts kontroltalons) līdz plkst.14.34 (kontroltalons uzrādīts caurlaides punktā). Darba vietā Nr.4 (josla D2) Transportlīdzeklis ir atradies no plkst.14.20 līdz plkst. 14.22, un šai laikā (atbilstoši robežsardzes darbinieka /pers. AD/ paskaidrojumiem un ievērojot atzīmi kontroles talonā par robežsargu kontroli) uzsākta muitas pārbaude, kas pabeigta plkst.14.30 (darba vietā Nr.3 strādājošās muitas amatpersonas atzīme un ieraksts Akcīzes preču pārvietošanas paziņojumu reģistrā).

Tomēr jāņem vērā, ka videokameru ierakstos norādītā pulksteņlaika precizitāte ir salīdzinoši augsta, savukārt kontroles talonā norādītais pulksteņlaiks ir aptuvens (atbilstoši liecinieku sniegtajiem paskaidrojumiem, tas var atšķirties no reālā laika par 5-10 minūtēm).

[16] Lietā nav strīda, ka 2012.gada 3.jūnijā no plkst. 8.00 līdz plkst.20.00 Terehovas MKP darba vietā Nr.4 bija nozīmēts pieteicējs (personiskais zīmogs D-117) un /pers. I/ (personiskais zīmogs G-189), darba vietā Nr.3 – /pers. J/ (personiskais zīmogs B-137), darba vietā Nr.8 – /pers. M/ (personiskais zīmogs D-147) un /pers. N/ (personiskais zīmogs C-246), bet maiņas vecākā /pers. K/ kabinets atradās centrālajā ēkā (darba vieta Nr.1 un Nr.2). Lietā nav strīda, ka centrālajā ēkā atradās arī kafijas automāts, virtuve un darbinieku tualete.

[17] Pieteicējs apgalvo, ka [15] norādītajā laikā nav veicis Transportlīdzekļa vizuālo kontroli, nav veicis atzīmes uz kontroles talona ar personīgo zīmogu. Uzskata, ka kontroltalonu noformējušas citas personas.

No lietas materiāliem izriet, ka kriminālprocesa Nr.15890008412 ietvaros izzināšanas laikā jau 2012.gada 8.jūnijā tika veikta maiņas darbinieku operatīvā aptauja, kuras ietvaros /pers. C/ paskaidrojis, ka 2012.gada 3.jūnijā laikā no plkst. 8.00 līdz 20.00 veica darba pienākumu darba vietā Nr.4 kopā ar /pers. I/. /pers. C/ visu laiku atradies darba vietā un veicis muitas kontroli iebraucošajam kravas autotransportam. Neatceras, kurš veicis Transportlīdzekļa muitas kontroli, nevar pateikt, vai Transportlīdzeklis bijis ar kravu vai bez. /pers. C/ tika uzrādīta kontroles talona kopija, viņš apliecināja, ka uz tās ir redzams viņa personiskā zīmoga nospiedums, bet iebilda, ka pie zīmoga nospieduma nav redzams viņa paraksts. Izteica šaubas par personiskā zīmoga D-117 nospieduma autentiskumu *(lietas 1.sējuma 30.-31.lapa)*.

2012.gada 2.jūlija paskaidrojumā *(lietas 1.sējuma 169.lapa)* /pers. C/ norādījis, ka par konkrēto Transportlīdzekli neko nezina, uz viņam uzrādītā kontroles talona ir uzlikts personiskais zīmogs bez skaidra nospieduma, paraksts nepieder pieteicējam, izbraukšanas laiks nav norādīts.

2012.gada 24.jūlijā pieteicējs sniedzis paskaidrojumu *(lietas 1.sējuma 170.-171.lapa)*, ka neatceras, kur tieši atradās laikā no plkst.14:15 līdz 14:35. Darba vietā Nr.4 neatradās nepārtraukti – apmeklēja labierīcības un dzēra kafiju. Konkrētā transportlīdzekļa dokumenti pieteicējam netika iesniegti un pieteicējs neveica Transportlīdzekļa vizuālo kontroli, nelika atzīmes ar savu personisko zīmogu, kā arī nevienam nav devis (atļāvis) lietot savu personisko zīmogu.

Sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumā pieteicējs norādījis, ka laikā no aptuveni plkst.14.10 līdz plkst. 14.25 izmantoja tiesības uz īslaicīgu darba pārtraukumu labierīcību apmeklēšanai un kafijas pauzei.

Apgabaltiesā pieteicējs 2014.gada 6.maijā iesniedzis papildus paskaidrojumus *(lietas 2.sējuma 183.lapa)*, ka Transportlīdzekļa dokumenti viņam netika iesniegti un Transportlīdzekli viņš nepārbaudīja, ko apliecina fakts, ka paraksts uz kontroles talona nepieder pieteicējam un kontroles talonā nav norādīts muitas kontroles veikšanas laiks. Pieteicējs kontroles talonos atbilstoši iekšējās kārtības noteikumiem vienmēr norāda visus trīs rekvizītus. Pieteicējs nevar paskaidrot, kādā veidā uz kontroles talona ir uzspiests pieteicēja zīmoga nospiedums, pieļauj, ka, iespējams, ir pastāvējis šī zīmoga dublikāts. Pieteicējs norāda, ka paskaidrojumi no viņa tika pieprasīti krietnu laiku pēc attiecīgajiem notikumiem, un viņš precīzi neatceras, kur tieši atradās laikā no plkst. 14:15 līdz plkst.14:35. Nepieļauj situāciju, ka būtu atradies citā darba vietā, līdz ar to (ar izslēgšanas metodi) pieļauj iespēju, ka šajā laikā atradās labierīcībās vai izmantoja savas tiesības uz īslaicīgu (līdz 20 minūtēm) pārtraukumu kafijas pauzei. Pieteicējs uzsver, ka attiecīgi īslaicīgi pārtraukumi darbā nav jāsaskaņo ar maiņas vecāko, praksē par tiem parasti atkarībā no situācijas tiek informēta muitas amatpersona, ar kuru kopā tiek veikts darbs attiecīgajā darba vietā, vai cits kolēģis. Pieteicējs pieļauj, ka konkrētajā gadījumā tas varēja būt /pers. I/. Pieteicējs arī norāda, ka neatceras, kad /pers. I/ atstāja darba vietu Nr.4, jo amatpersonas, arī atrodoties vienā darba vietā, nepārtraukti neatrodas viena otras redzeslokā. Praksē ir iespējamas situācijas, kad abas muitas amatpersonas īslaicīgi neatrodas darba vietā (piemēram, ir devušās uz centrālo ēku nogādāt dokumentus). Darba vietā Nr.4 nav iespējams iebraukt, kā arī no tās izbraukt, patvaļīgi, bez muitas amatpersonas klātbūtnes un ziņas.

[18] Tātad visā lietas izskatīšanas gaitā pieteicējs ir konsekventi apgalvojis, ka Transportlīdzekļa muitas kontroli nav veicis. Pieteicējs nav redzējis, kura tieši persona veikusi Transportlīdzekļa muitas pārbaudi un izdarījusi atzīmes kontroles talonā, bet ir pieļāvis iespēju, ka tā bijusi cita muitas amatpersona. Pieteicējs nav varējis paskaidrot, kur atradies laikā, kad Transportlīdzeklis atradies kontroles zonā, bet ir pieļāvis iespēju, ka 10-20 minūtes neatradās darba vietā Nr.4, jo apmeklēja tualeti un/vai dzēra kafiju.

[19] Vecākais muitas uzraugs /pers. I/ kriminālprocesa Nr.15890008412 ietvaros izzināšanas laikā 2012.gada 8.jūnijā paskaidrojis, ka darba vietā Nr.4 neatradās aptuveni no plkst. 14.00 līdz 14.40, jo šajā laikā pildījis maiņas vecākā /pers. K/ mutisku rīkojumu, bet pēc tam no plkst. 14.40 līdz plkst. 15.00 muitas kontroles punkta atpūtas telpā dzēris kafiju *(lietas 1.sējuma 31.lapa)*.

2012.gada 2.jūlija paskaidrojumā (sk. arī šī sprieduma 4.1.7.punktu) /pers. I/ apliecināja, ka ap plkst.14.10 muitas maiņas vadītājs /pers. K/ viņu mutiski norīkoja uz noformēšanas laukumu noskaidrot situāciju ar noraidītajām kravām. Darba vietā Nr.4 atgriezās ap plkst.14.40.

Nopratināts kā liecinieks, /pers. I/ liecināja, ka veica automašīnu pārbaudi, kad ap plkst.14:00 pie viņa atnācis maiņas priekšnieks /pers. K/ un norīkojis situācijas noskaidrošanai uz stāvlaukumu (apmēram 100 metru attālumā). Nezina, vai tobrīd darba vietā Nr.4 atradās pieteicējs. Neredzēja, vai laikā no plkst. 14:00 līdz 15:00 darba vietā Nr.4 atradās citas personas, citastarp, /pers. N/ un /pers. M/. Darba vietā Nr.4 /pers. I/ neatradās apmēram laika posmā no plkst.14:05 līdz 14:45. Sākumā devās uz centrālo ēku paņemt atgriezto automašīnu dokumentus, tad aizgāja uz stāvlaukumu, pārbaudīja dokumentus, noskaidroja situāciju, rīkojumu pildīja apmēram 25 minūtes, pēc tam aizgāja iedzert kafiju un paēst uz centrālo ēku, kopā bija prom apmēram 45-50 minūtes. Attiecībā uz apstākli, ka ir fiksēts, ka /pers. I/ automašīnas kontroli pabeidzis plkst.14:11 *(lietas 1.sējuma 151.lapa)*, liecinieks paskaidroja, ka ieraksti var būt neprecīzi, jo nebija pulksteņa. Īslaicīgs pārtraukums maiņas laikā tiek ņemts apmēram divas reizes; ja mašīnu ir maz, tad nebrīdina otru, ka dodas uz tualeti.

Muitas maiņas vadītājs /pers. K/ 2012.gada 26.jūnija un 2.jūlija paskaidrojumā (sk. arī šī sprieduma 4.1.6. un 4.1.8.punktu) apliecināja, ka ir uzdevis /pers. I/ veikt attiecīgās darbības, bet /pers. M/ uzdeva darba vietu Nr.4 pieskatīt. Uzdevumu deva tieši /pers. I/ tāpēc, ka, izejot no sava darba kabineta, pirmo satika tieši viņu un tāpēc, ka darba vietā Nr.4 ir divas muitas amatpersonas. Uzdevuma izpilde aizņēma 5-10 minūtes.

Nopratināts kā liecinieks, /pers. K/ liecināja, ka deva /pers. I/ norādījumu „izdzenāt mašīnas, lai nenosprosto kustību". /pers. M/, kuram tika uzdots pieskatīt paviljonu, nebija tiesīgs likt zīmogus. Pēc uzdevuma izpildes /pers. I/ par to ziņoja lieciniekam. Uzdevuma izpilde aizņēma ne vairāk kā 5-7 minūtes. Liecinieks nesekoja tam, uz kurieni /pers. I/ devās pēc tam. Liecinieks nenovēroja, vai darba vietā Nr.4 atradās nepiederošas personas, tostarp, /pers. N/ un /pers. M/. Liecinieks norādīja, ka pusdienās drīkstējis doties tikai pa vienam. Parasti tas tika saskaņots ar maiņas vadītāju, lai promesošā darbinieka vietā varētu novirzīt kādu citu. Ja vispār nav mašīnu, tad pieļaujams, ka darba vietā nav neviena darbinieka. Darbinieks ir atbildīgs par to, lai nenotiek mašīnu kustības pārtraukšana un lai mašīnas nesankcionēti neaizbrauc. Ja darbinieks bija viens pats un mašīnas bija, darbinieks nebija tiesīgs pamest darba vietu – vajadzēja ziņot maiņas vadītājam. Lai pamestu darba vietu, ja automašīnas pārbaude ir jau uzsākta, jānotiek kam ārkārtējam. Katram darbiniekam bija savs spiedogs vienā eksemplārā, kuru varēja glabāt pie sevis vai seifā.

Nopratināts kā liecinieks, /pers. M/ apliecināja, ka todien strādāja padziļinātās kontroles ēkā (darba vietā Nr.8). /pers. C/ un /pers. I/ redzēja no rīta, kad tika pieņemta maiņa, pēc tam pamīšus no attāluma redzēja, ka viņi strādā darba vietā Nr.4. Maiņas vadītājs /pers. K/ mutiski (atrodoties pie centrālās ēkas, 150 metru attālumā) deva norādījumu lieciniekam paskatīties, vai darba vietā Nr.4 ir vai nav mašīnas – ja ir, lai uzreiz zvana. Darba vietā Nr.4 neviena nebija. Staigāšana notika visu laiku – muitnieki ar dokumentiem staigāja uz centrālo ēku. Darba vietas Nr.4 uzraudzību liecinieks veica no attāluma (atradās pie svariem padziļinātās kontroles ēkā) 5 vai 10 minūtes, tobrīd tur mašīnu nebija. Redzēja, ka blakus paviljonos strādāja 5 vai 4 muitnieki. Pēc tam aizgāja atpakaļ uz savu darba vietu, iegāja angārā.

Vecākais muitas uzraugs /pers. J/ 2012.gada 26.jūnija paskaidrojumā norādīja, ka strādāja darba vietā Nr.3, viņa pienākums bija informācijas ievadīšana informācijas sistēmās. Dokumentus viņam iesniedza darba vietā Nr.4 strādājošie darbinieki. Nav bijis gadījumu, kad dokumentus iesniedz autovadītāji. Ap plkst.14.15 ziņojis maiņas vecākajam, ka viena automašīna stāv kā noraidīta vairāk par diennakti, un maiņas vecākais norīkoja /pers. I/ veikt pārbaudi stāvvietā. Ap plkst.14.30 maiņas vecākais telefoniski uzdeva /pers. J/ veikt labojumus reģistrā. Neatceras, kura amatpersona iesniedza Transportlīdzekļa kontroltalonu, tehniskās pases un akcīzes preču pieteikumu. Kravas pavaddokumenti netika iesniegti, un viņš tika informēts, ka Transportlīdzeklis ir bez kravas. Tāpēc reģistrēja vadītāja akcīzes preču pieteikumu, izdarīja atzīmi ar personīgo zīmogu kontroltalonā, parakstījās un atdeva dokumentus vadītājam.

Nopratināts kā liecinieks, /pers. J/ liecināja, ka no darba vietas Nr.3 nevarēja redzēt, kas notiek darba vietā Nr.4, nepievērsa uzmanību, kurš laikā no plkst. 14.10 līdz 14.40 atradās darba vietā Nr.4. Redzēja, ka /pers. N/ un /pers. M/ staigāja pa teritoriju, pie sava lodziņa viņus nemanīja (nepievērsa tam uzmanību). Maiņas vecākais telefoniski informēja, ka jāpārbauda atgrieztās kravas, un teica, lai pasauc /pers. I/. Liecinieks /pers. I/ pasauca un teica, lai iet pie maiņas vecākā. Neatceras, kas nesa noformēšanai Transportlīdzekļa dokumentus. Visus kolēģu parakstus nepazīst, /pers. C/ parakstu nepazīst. Dokumentus atnes un noliek, tad viņš ievada informāciju datorā un atdod dokumentus transportlīdzekļa vadītājam. Vienai automašīnai dokumenti tiek noformēti 3-5 minūtes. Informācijas sistēmā netiek ievadīta informācija par to, kurš veicis muitas kontroli. Uzskata, ka galvenais kontroltalonā ir zīmogs, nozīme ir arī parakstam, bet ir gadījumi, kad muitas kontroles laiks netiek norādīts. Praksē prombūtne, kas ilgāka par 15 minūtēm, tiek saskaņota.

Vecākais muitas uzraugs /pers. N/ 2012.gada 18.jūlija paskaidrojumā ir apliecinājis ka darba vietā Nr.4 apskatīja kravas automašīnas, pārbaudot degvielas tvertņu atbilstību ražotāju specifikācijām. Šādas apskates veica pēc savas iniciatīvas nolūkā atklāt iespējamos pārkāpumus akcīzes preču pārvietošanā. Transportlīdzekļu kravas nepārbaudīja un muitas kontroli kravām neveica.

Nopratināts kā liecinieks, /pers. N/ paskaidroja, ka ejot no savas darba vietas uz virtuvi, iegriezās darba vietā Nr.4. Ar dokumentiem neko nedarīja, pie šoferiem nepiegāja un ar viņiem nerunāja – liecinieks tikai apskatīja automašīnu degvielas tvertnes. Neatceras, kuri darbinieki atradās darba vietā Nr.4.

[20] No minētajiem paskaidrojumiem to kopumā izriet, ka darba vietā Nr.4 /pers. I/ neatradās apmēram no plkst.14:10 līdz plkst.14:20, jo tobrīd maiņas vecākā /pers. K/ uzdevumā bija devies uz stāvlaukumu, un šajā laika periodā darba vietu Nr.4 pieskatīja /pers. M/, pats atrodoties blakus padziļinātās kontroles ēkai (darba vieta Nr.8). Neviens no lieciniekiem - ne /pers. I/, ne /pers. K/, ne /pers. J/ - nav ievērojuši, vai, /pers. I/ dodoties prom, darba vietā Nr.4 palika pieteicējs. Savukārt /pers. M/ liecināja, ka ir redzējis, ka darba vietā Nr.4 attiecīgajā laika periodā nebija ne darbinieku, ne automašīnu. Ne ātrāk kā plkst. 14.20 (atbilstoši /pers. I/ paskaidrojumiem – plkst. 14.30) /pers. I/ ziņoja maiņas vecākajam par uzdevuma izpildi, bet /pers. M/ atgriezās pie savu pienākumu izpildes darba vietā Nr.8. Pēc tam /pers. AE/, neziņojot citām muitas amatpersonām, uzkavējās centrālajā ēkā, lai dzeru kafiju un paēstu, un šajā laika posmā ne /pers. K/, ne /pers. M/ darba vietas Nr.4 uzraudzību neveica.

No liecinieku paskaidrojumiem izriet, ka, lai arī Darba tehnoloģija paredzēja, ka darba vietā nepārtraukti jāatrodas vismaz vienam muitniekam, darbiniekam nebija pienākuma par īslaicīgu prombūtni (piemēram, tualetes apmeklējumu) ziņot maiņas vecākajam, bet pārinieks par to parasti tika informēts tikai gadījumā, ja bija daudz pārbaudāmo automašīnu.

Līdz ar to konkrētajā gadījumā nevar izslēgt iespēju, ka pieteicējs darba vietā Nr.4 neatradās jau brīdī, kad to pameta /pers. I/.

[21] Informācija par automašīnu kontroli par laiku no plkst.13.00 līdz plkst.15.19 *(lietas 1.sējuma 151.lapa)* kopumā ar iestādes paskaidrojumiem *(lietas 2.sējuma 153.lapa)* liecina, ka plkst.13.07 Terehovas MKP iebrauca automašīna /TL marka/818, kuras muitas kontroli pieteicējs pabeidza (izdarot laika atzīmi automašīnas kontroles talonā) plkst.13.32; plkst.13.50 Terehovas MKP iebrauca automašīna Y631MA150, kuras muitas kontroli pieteicējs pabeidza plkst.14.26; plkst.14.09 Terehovas MKP iebrauca automašīna /TL marka/62, kuras muitas kontroli pieteicējs pabeidza plkst.14.35. Minēto ierakstu ticamību (ko attiecīgo transportlīdzekļu kontroles talonos veicis pats pieteicējs, uzliekot arī sava personiskā zīmoga nospiedumu) pieteicējs nav apšaubījis.

Tas nozīmē, ka pieteicējs darba vietā Nr.4 ir atradies plkst.13.32, plkst.14.26 un plkst.14.32.

Ja pieteicējs laika periodā no plkst.13.00 līdz 15.19 ir pārbaudījis 3 minētās automašīnas, tad /pers. I/ – 17 automašīnas. Izskaidrojot minēto situāciju, /pers. I/ paskaidroja, ka pieteicējam tajā dienā esot sāpējusi galva un viņš juties slikti.

Kontroles punktā plkst.13.44 iebraukušās automašīnas pārbaudi /pers. I/ pabeidzis plkst.13.50, plkst.13.55 iebraukušās automašīnas pārbaudi pabeidzis plkst.14.07, plkst.14.01 iebraukušās automašīnas pārbaudi pabeidzis plkst.14.11, plkst.14.20 iebraukušās automašīnas pārbaudi pabeidzis plkst.14.35, plkst.14.23 iebraukušās automašīnas pārbaudi pabeidzis plkst.14.41.

Minētie ieraksti apliecina, ka /pers. I/ darba vietu Nr.4 maiņas vecākā /pers. K/ uzdevumā pameta 14.11, bet atgriezās plkst. 14.35. Tomēr /pers. I/ liecināja, ka minētais laiks ir aptuvens (+/- 10 minūtes), jo viņš laika atzīmes izdarīja, vadoties no sava pulksteņa rādījumiem.

Centrālajā ēkā esošajā kamerā fiksēts, ka plkst.14.06 /pers. I/ izgājis no galvenās ēkas virzienā uz darba vietu Nr.4. /pers. AE/ paskaidroja, ka tas bijis pēc tam, saņemot maiņas vecākā /pers. K/ norādījumus, devies uz centrālo ēku pēc dokumentiem. Fiksēts, ka plkst.14.26 /pers. I/ ienācis galvenajā ēkā un devies uz darba vietu Nr.2, iznācis no turienes ar dokumentiem rokā un devies uz maiņas vadītāja /pers. K/ kabinetu.

Videonovērošanas kameru rādījumi kopumā ar kontroles talonos fiksētajām ziņām un muitas amatpersonu paskaidrojumiem norāda uz to, ka /pers. I/ aptuveni no plkst.14.06 līdz 14.26 neatradās darba vietā Nr.4.

Nav strīda, ka darba vietā Nr.4 laikā no plkst.14.20 līdz plkst. 14.23 atradās /pers. N/. Tomēr

disciplinārlietas izmeklēšanas laikā iestāde ir noskaidrojusi, ka nav iegūti pierādījumi par /pers. N/ saistību ar Transportlīdzekļa kontroles veikšanu vai darbībām, kas varēja ietekmēt kontrabandas ceļā ievesto cigarešu konstatēšanu *(lietas 2.sējuma 158.-169.lapa)*.

Pieteicējs nav apstrīdējis faktu, ka plkst.14.26 ir izdarījis atzīmi citas automašīnas kontroles talonā. Ņemot vērā viņa paskaidrojumus, ka pirms tam atradās īslaicīgā (10-20 minūšu) prombūtnē, nākas secināt, ka viņš uz centrālo ēku devās ap plkst.14.06 - 14.16. Taču viņa ieiešana centrālajā ēkā un iznākšana no tās videonovērošanas kamerās nav fiksēta.

[22] Apgabaltiesa secina, ka lietā esošie un tiesas pārbaudītie pierādījumi nepierāda, ka pieteicējs attiecīgajā laika periodā atradās darba vietā Nr.4, tāpat nav pierādījumu tam, ka darba vietā Nr.4 nevarēja atrasties citas amatpersonas. Taču nav arī iegūti pierādījumi pieteicēja apgalvojumam, ka pieteicējs atradās citā vietā un tādējādi atzīmes kontroles talonā nevarēja veikt.

Pie šādiem apstākļiem izšķiroša nozīme ir piešķirama apstāklim, vai lietā ir iegūti pierādījumi pieteicēja apgalvojumam, ka zīmoga nospiedums uz kontroles talona nav veikts ar pieteicējam izsniegto personisko zīmogu D-117.

[23] No lietas materiāliem konstatējams, ka, pamatojoties uz procesa virzītāja 2012.gada 2.augusta lēmumu par izņemšanas izdarīšanu Valsts robežsardzes Ludzas pārvaldē, 2012.gada 3.augustātika izņemti visi kontroles taloni par kravas automašīnu robežas šķērsošanu Terehovas robežkontroles punktā 2012.gada 3.jūnijā no plkst.08.00 līdz plkst.20.00 *(izņemšanas protokols lietas 1.sējuma 238.lapā*).

Atbilstoši tiesai sniegtajai VID Muitas kriminālpārvaldes informācijai *(2.sējuma 212.lapa)* muitas amatpersonas zīmoga „D-117" eksperimentālie paraugi tika izņemti Terehovas muitas kontroles punktā, piedaloties /pers. C/, 2012.gada 3.augustā, noformējot protokolu par paraugu izņemšanu salīdzinošai izpētei.

Kontroles taloni Nr.T212392L, T212369L, T212383L, T212390L (proti, tie kontroles taloni, kuros pieteicēja zīmoga nospiedumi izdarīti 2012.gada 3.jūnijā laikā no plkst.13.00 līdz 15.19), kā arī muitas amatpersonas spiedoga „D-117" nospiedumu brīvie paraugi tika nodoti ekspertīzei.

Valsts tiesu ekspertīžu biroja eksperte /pers. V/ 2012.gada 26.oktobrī sniegusi atzinumu Nr.12-1220 (*2.sējuma 5.-10.lapa*), kurā, citastarp, izdarīti šādi secinājumi:

1) talonu Nr.T212392L, T212369L, T212383L, T212390L drukātie teksti ir izdarīti ar melno toneri elektrofotogrāfiskā paņēmienā: ar printeri vai ar daudzfunkcionālo drukāšanas iekārtu ar melno toneri drukāšanas režīmā. Viennozīmīgi secināt nav iespējams (skat. pētījuma daļa);

2) talona Nr.T212392L otrā pusē muitas amatpersonas zīmoga nospiedums izpildīts ar elastīgu klišeju, kas izgatavota pēc standarta tehnoloģiskajiem noteikumiem;

3) muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedums talona Nr.T212392L otrajā pusē ir iegūts ar muitas amatpersonas zīmogu „D-117", ar kuru ir iegūti muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedumi talonu Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L otrajā pusē;

4) muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedums talona Nr.T212392L otrajā pusē ir iegūts ar muitas amatpersonas zīmogu „D-117", kura nospiedumu brīvie paraugi iesniegti salīdzināšanai;

5) muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedumi kontroles talonu Nr.T212392L, Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L otrajā pusē ir izpildīti ar zīmogu, kam ir tādas pašas vispārējās pazīmes kā

muitas amatpersonas zīmogam „D-117”, kura nospieduma eksperimentālie paraugi iesniegti salīdzināšanai (1.lapa). Noteikt, vai tieši ar to pašu, nav iespējams (skat. pētījuma daļu). Noteikt kategoriskā formā iespējams, iesniedzot ekspertam minēto zīmogu.

[24] Apelācijas sūdzība pamatota ar argumentu, ka eksperta atzinums nav attiecināms uz konkrēto lietu un nav pieļaujams kā pierādījums. Pieteicējs norāda, ka ekspertīzes atzinums un ekspertīzes materiāli ir izmeklēšanas noslēpums kriminālprocesa ietvaros, pieteicējam nav bijis iespējams iepazīties ar kriminālprocesa materiāliem un izteikt pret tiem savus iebildumus.

Minētais viedoklis nav pamatots.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 149.pantam pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt likuma 152.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa pieļauj tikai likumā noteiktos pierādīšanas līdzekļus.

Tādējādi pierādījums ir informācija (ziņas), kura ir iegūstama no attiecīgā informācijas avota (likumā noteiktā pierādīšanas līdzekļa) un uz kuras pamata tiesa tālāk izdara secinājumu par kādu faktu.

Kā vairākkārt atzinusi Augstākā tiesa, gan personas iestādē sniegtie paskaidrojumi, kas iegūti, konstatējot un vācot faktus, gan citā procesā iegūtās liecības un ekspertu atzinumi ir atzīstami par rakstveida pierādījumiem, proti, kā ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, kas ierakstītas dokumentos *(sk., piemēram, 2005.gada 13.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-235/2005 12.1.punktu, 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-154/2007 11.punktu, 2012.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-159/2012 7.punktu).* Apstāklis, ka kriminālprocesā savāktie pierādījumi nav tikuši pārbaudīti tiesas sēdē, izskatot krimināllietu Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā (Kriminālprocesa likuma 512.panta otrā daļa), neliedz iespēju šos rakstveida pierādījumus izmantot un vērtēt, izskatot administratīvo lietu. Abi procesi (kriminālprocess un administratīvais process) ir patstāvīgi un tādēļ nav atkarīgi viens no otra citastarp attiecībā uz iegūtajiem pierādījumiem un to novērtējumu.

Administratīvā procesa likuma 247.panta trešā daļa noteic, ka tiesa spriedumu drīkst pamatot tikai ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu viedokli.

Pieteicējam nav bijušas liegtas tiesības izteikt savu viedokli par attiecīgo eksperta atzinumu kā rakstveida pierādījumu administratīvā procesa ietvaros.

[25] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicēja viedoklim, ka eksperta atzinumā izdarītie secinājumi nav pietiekami kategoriski, lai izdarītu secinājumu, ka zīmoga nospiedums uz kontroles talona Nr.T212392L nav izdarīts ar pieteicēja rīcībā nodoto zīmogu „D-117”.

Atzinuma izpētes daļā norādīts, ka, salīdzinot muitas amatpersonas zīmoga „D-117” nospiedumu talona Nr.T212392L otrajā pusē ar muitas amatpersonas zīmoga „D-117” nospiedumiem talonu Nr.T212369L, T212383L un T212390L otrajā pusē un muitas amatpersonas zīmoga „D-117” brīvajiem paraugiem, katrā salīdzināšanas epizodē konstatētas sakritības vispārējās pazīmēs (teksta saturā, izmēros, zīmju savstarpējā izvietojumā) un sevišķajās pazīmēs, no kurām raksturīgākās ir: punkts zem trīsstūra pamatnes, kas atrodas zem burta „u” vārdā „Muita”; iedobums burta „I” augšdaļā vārdā „Muita”; iedobums burta „T” horizontālā elementa sākumā vārdā „Muita”; iedobums burta „U” 1.vertikālā elementā vārdā „Muita”, balts laukums burtā „V” vārdā „Latvijas”; iedobums burta „A” augšdaļā vārdā „Latvijas”, cipara „7” augšējā elementa augšējās līnijas nevienmērīgs attēlojums; nospiedums pie trīsstūra labā stūra, kas atrodas virs burta „T” vārdā „Latvijas”; nospieduma kreisā daļa ir attēlota intensīvāk nekā labā daļa; ārējā

rāmja pārrāvums pretī burtam „L" vārdā „Latvijas". Minētās pazīmes ir raksturīgas, burtiskas, stabilas un veido pazīmju kopumu, piemītošu vienam noteiktam spiedogam, tāpēc ir pamats kategoriskam apgalvojuma slēdzienam, ka: muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedums talona Nr.T212392L otrajā pusē ir iegūts ar muitas amatpersonas zīmogu „D-117", ar kuru ir iegūti muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedumi talonu Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L otrajā pusē; muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedums talona Nr.T212392L otrajā pusē ir iegūts ar muitas amatpersonas zīmogu „D-117", kura nospiedumu brīvie paraugi iesniegti salīdzināšanai.

Savukārt salīdzinot muitas amatpersonas zīmoga „D-117"nospiedumus talonu Nr.T212392L, T212369L, T212383L, T212390L otrajās pusēs ar muitas amatpersonas zīmoga „D-117" eksperimentālajiem paraugiem (1.lapā), konstatētas sakritības vispārējās pazīmēs (teksta saturā, izmēros, zīmju savstarpējā izvietojumā) un sevišķajās pazīmēs: ārējā rāmja pārrāvums pretī burtam „L" vārdā „Latvijas"; nospieduma kreisā daļa ir attēlota intensīvāk nekā labā daļa, nospiedums pie trīsstūra labā stūra, kas atrodas pie burta „T" vārdā „Latvijas". Var secināt, ka muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedumi kontroles talonu Nr.T212392L, Nr.212369L, Nr.T212383L, Nr.212390L otrajā pusē ir izpildīti ar zīmogu, kam ir tādas pašas vispārējās pazīmes, kā muitas amatpersonas zīmogam „D-117", kura nospieduma eksperimentālie paraugi iesniegti salīdzināšanai un atrodas iesniegtajā 1.lapā (iepriekš norādīts, ka nospiedumi, kas atrodas 1.lapā, ir vāji, vietām zīmoga nospieduma elementi nav attēloti, nospiedumi neluminiscē UV staros, atbilstoši izmeklētāja paskaidrojumiem, tie ir iegūti ar zīmogā esošo zīmogkrāsu). Noteikt, vai tieši ar to pašu, nav iespējams nepietiekošu konstatēto individualizēto pazīmju dēļ. Noteikt kategoriskā formā iespējams, iesniedzot ekspertam minēto zīmogu.

Nopratināta kā lieciniece, O.Priedīte apliecināja, ka viņai bijis zināms, ka attiecīgie muitas amatpersonu zīmogi tiek izgatavoti vienā eksemplārā, bet, pat pieņemot, ka no vienas sagataves tikuši izgatavoti vairāki zīmogi, konkrētajā gadījumā zīmoga „D-117" nospiedumam bija ļoti daudz sevišķās, tā ekspluatācijas procesā radušās pazīmes, kas ļāva izdarīt attiecīgos secinājumus kategoriskā formā.

Apgabaltiesai nav pamata apšaubīt eksperta atzinumā izdarītos secinājumus.

No atzinuma satura un ekspertes paskaidrojumiem izriet, ka tas apstāklis, ka ekspertīzei tika nodoti zīmoga nospiedumi, nevis pats zīmogs, nav ietekmējis ekspertīzes rezultātus (proti, tie bija pietiekami ekspertīzes veikšanai). Nav saprotams pieteicēja apgalvojums, ka apstāklis, ka ekspertīzei netika nodots zīmogs, var norādīt uz to, ka patiesībā pastāvēja šī zīmoga dublikāti. Pirmkārt, šāds secinājums nav loģisks, otrkārt, konkrētajā gadījumā zīmoga neizņemšanai un nenodošanai ekspertīzei ir bijis pamatojums, proti, muitas amatpersona gan paraugu izņemšanas, gan ekspertīzes veikšanas brīdī turpināja zīmogu izmantot, veicot savus darba pienākumus.

Nav saprotams pieteicēja pārstāvja apgabaltiesas sēdē norādītais, ka tiesa nav centusies noskaidrot, vai pieteicējs neesot varējis zīmogu kaut kur atstāt, un vai šajā laikā zīmogam nevarēja piekļūt cita muitas amatpersona. Ziņas par to, kur zīmogs atradās, var būt zināmas tikai pieteicējam, un pieteicējs iepriekš visā disciplinārlietas izskatīšanas laikā konsekventi apgalvoja, ka zīmogs nepārtraukti atradās pie viņa. Arī tiesā nopratinātās muitas amatpersonas apliecināja, ka personiskais zīmogs ir izgatavots vienā eksemplārā, tiek izsniegts konkrētai muitas amatpersonai, un muitas amatpersonas apzinās savu atbildību par to, lai zīmogs nenonāktu citu personu rīcībā.

[26] Ievērojot tiesas konstatēto, ka pieteicējs 2012.gada 3.jūnijā no plkst.8.00 līdz plkst.20.00 bija norīkots darbam Terehovas MKP darba vietā Nr.4, citi lietā pārbaudīti pierādījumi neapliecina, ka pieteicējs darba vietā Nr.4 Transportlīdzekļa muitas kontroles veikšanas brīdī neatradās, kā arī eksperta atzinums apliecina, ka Transportlīdzekļa kontroles talona Nr.T212392L otrā pusē muitas amatpersonas zīmoga „D-117" nospiedums ir iegūts ar pieteicēja rīcībā nodoto muitas amatpersonas zīmogu „D-117", apgabaltiesa atzīst, ka ir pierādīta pieteicēja vaina nepienācīgā darba pienākumu veikšanā.

[27] Apelācijas sūdzība pamatota ar argumentu, ka kontroles talonam Nr.T212392L nav juridiska spēka, jo uz tā, pretēji Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta pirmajai un otrajai daļai un Muitas amatpersonu darba kārtības noteikumiem nav pieteicēja paraksta (uz kontroles talona esošās rakstu zīmes būtiski un acīmredzami atšķiras no pieteicēja personiskā paraksta), bet par zīmoga nospieduma autentiskumu pastāv pamatotas šaubas. Ievērojot minēto, kontroltalons juridiski nav uzskatāms par spēkā esošu un Transportlīdzeklis vispār nedrīkstēja atstāt muitas kontroles punktu.

Attiecīgos iebildumus apgabaltiesa vērtē nevis kā iebildumus par pierādījumu pieļaujamību, bet kā argumentu tam, ka darba vietā Nr.4 strādājošās muitas amatpersonas rīcības rezultātā (tai nepamatoti uzliekot zīmoga nospiedumu un atzīstot, ka transportlīdzeklis ir bez kravas) kaitīgās sekas nemaz nevarēja iestāties, proti, bez muitas amatpersonas paraksta un atzīmes par muitas kontroles veikšanas laiku Transportlīdzeklis nevarēja tikt ielaists Latvijas Republikas teritorijā.

Apgabaltiesa konstatē, ka prasību par paraksta esamību paredz Terehovas MKP Darba vietu apraksts (apstiprinājis VID Muitas pārvaldes direktors 2011.gada 1.decembrī), kas noteic, ja kontroles zonā iebrauc transportlīdzekļi bez kravām (par kādu konkrētajā gadījumā tika noformēts Transportlīdzeklis) un darba vietas Nr.4 aprakstā paredzēto kontroļu rezultātā pārkāpumi netiek konstatēti, muitas amatpersona izdara atzīmes par kontroļu pabeigšanu kontroltalonos (veic personīgā muitas zīmoga nospiedumu, ieraksta kontroles pabeigšanas laiku un parakstās) un pavada to vadītājus ar transportlīdzekļu dokumentiem, asu svaru izdrukām un kontroltaloniem uz paviljonu Nr.6 pie darba vietā Nr.3 strādājošajām muitas amatpersonām (11.19.punkts). Savukārt darba vietā Nr.3 strādājošā muitas amatpersona pieņem no darba vietā Nr.4 strādājošajām muitas amatpersonām iebraucošo transportlīdzekļu bez kravām dokumentus un reģistrē to robežas šķērsošanu (8.7.punkts).

Darba tehnoloģija minēto prasību neparedz, bet noteic, ka darba vietā Nr.4 strādājošās muitas amatpersonas apliecina katra transportlīdzekļa bez kravas kontroles veikšanu, izdarot personīgā muitas zīmoga nospiedumu. Savukārt darba vietā Nr.3 strādājošās muitas amatpersonas izdara atzīmes par kontroļu pabeigšanu kontroltalonos (veic personīgā muitas zīmoga nospiedumu, ieraksta kontroles pabeigšanas laiku un parakstās), atgriež transportlīdzekļu dokumentus to vadītājiem un nosūta transportlīdzekļus uz kontroles caurlaides punktu Nr.1 (28.7.punkts).

Robežšķērsošanas vietas režīma noteikumu 56.punkts paredz, ka kompetentās iestādes amatpersonas attiecīgajā kontroles talonā izdara atzīmi par attiecīgās pārbaudes pabeigšanu, apliecinot to ar parakstu un atbilstošu zīmoga vai spiedoga nospiedumu, kā arī norāda kontroles pabeigšanas laiku**.** Taču transportlīdzekļa kontroles talons, kas izgatavots atbilstoši Robežšķērsošanas vietas režīma noteikumu apstiprinātam paraugam (noteikumu 7.pielikums) paredz, ka muitas kontroli (5.aile) apliecina zīmoga/spiedoga nospiedums, kā arī ir norādāms kontroles pabeigšanas laiks.

Lai arī normatīvo aktu prasības paraksta esamībai nav viennozīmīgas, no ārēja normatīva akta izriet, ka muitas pārbaudes pabeigšanu apliecina ar parakstu un atbilstošu zīmoga nospiedumu. Lai arī kontroles talonā jānorāda arī kontroles pabeigšanas laiks, tas nav tāds rekvizīts, kas apliecina kontroli. Arī /pers. J/ liecināja, ka paraksts kontroles talonā tiek prasīts, bet kontroles pabeigšanas laiks ne vienmēr tiek norādīts, proti, tā neesamība nav šķērslis, lai atzītu kontroli par notikušu.

Konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka kontroles talona 5.ailē, blakus zīmoga „D-117" nospiedumam, bija personas paraksts. /pers. J/ apliecināja, ka pieteicēja parakstu nepazīst. Līdz ar to, ņemot vērā, ka kontroles talonā atradās darba vietā Nr.4 strādājošās muitas amatpersonas zīmogs, nav pamata uzskatīt, ka /pers. J/ varēja rasties šaubas par to, ka muitas kontrole ir pienācīgi veikta (citastarp, ka kāda cita persona būtu parakstījusies muitas amatpersonas vietā). Vēl jo vairāk robežsardzes amatpersonai nebija pamata šaubām, ka muitas kontrole ir pienācīgi pabeigta, ja uz tā bija darba vietā Nr.3 un Nr.4 strādājošo muitas amatpersonu paraksti un zīmogu nospiedumi.

Apgabaltiesas ieskatā, ņemot vērā tiesas iepriekš konstatētos apstākļus (sk. šī sprieduma 26.punktu), nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka lietā nav veikta kontroles talona 5.ailē esošā paraksta ekspertīze.

Nav pamata uzskatīt, ka, neesot pieteicēja zīmoga nospiedumam uz kontroles talona, Transportlīdzeklis būtu ielaists Latvijas Republikas teritorijā. Jāņem arī vērā, ka konkrētajā lietā tiek izvērtēta pieteicēja, nevis citu personu rīcība Transportlīdzekļa kontroles procesā.

[28] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējs ir pamatoti saukts pie disciplināratbildības, un viņam piemērotais disciplinārsods ir samērīgs.

[29] Nav pamatots apelācijas sūdzības arguments, ka tiesa nav vērtējusi visas šaubas par labu pieteicējam, tādējādi neievērojot nevainīguma prezumpciju.

Krimināltiesību princips, saskaņā ar kuru šaubas tulkojamas par labu apsūdzētajam, ir attiecināms uz saprātīgām šaubām, kuras nevar novērst, nevis uz jebkādām pretrunām lietā esošajos pierādījumos *(sk. Augtākās tiesas 2007.gada 18.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-395/2007 14.punktu, 2007.gada 22.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-52/2007 11.punktu).*

Konkrētajā gadījumā tiesa ir pārbaudījusi un novērtējusi visus lietā esošos pierādījumus, un ir konstatējusi, ka attiecīgie pierādījumi ir pietiekami, lai atzītu pieteicēju par vainīgu konkrētā pārkāpuma izdarīšanā. Minētais nav nevainīguma prezumpcijas pārkāpums.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt /pers. C/ pieteikumu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(paraksts)* A.Šteinberga

Tiesneses *(paraksts)* K.Krastiņa

(paraksts) I.Meldere

Noraksts pareizs

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga

2014.gada 29.augustā